

Współpraca dyrektora z samorządem uczniowskim

dr Adam Balicki

Samorząd uczniowski należy do społecznych organów w systemie oświaty. Tworzą go wszyscy uczniowie szkoły lub placówki oświatowej. Jakie kompetencje samorządu uczniowskiego zostały przewidziane w przepisach prawa oświatowego? Jakie jego opinie są wiążące dla dyrektora szkoły?

Zgodnie z art. 85 ust. 1 *Ustawy Prawo oświatowe* w szkole i placówce działa samorząd uczniowski. Jednak według *Rozporządzenia w sprawie typów szkół i placówek, w których nie tworzy się samorządu uczniowskiego* samorządu uczniowskiego nie tworzy się w następujących typach szkół i placówek publicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego i ministrów: przedszkolach, szkołach w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej, szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, szkołach przy zakładach karnych, szkołach specjalnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych, szkolnych schroniskach młodzieżowych, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, placówkach kształcenia praktycznego oraz ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego, a także bibliotekach pedagogicznych.

WYBÓR ORGANÓW SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

Zasady wybierania i działania organów samorządu uczniowskiego określa regulamin samorządu. Na podstawie art. 85 ust. 3 *Prawa oświatowego* regulamin uchwalany powinien być przez ogół uczniów szkoły lub placówki w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym. Ustalony regulamin musi być zgodny ze statutem szkoły. Wyłonione zgodnie z przywołanym regulaminem organy samorządu uczniowskiego są jedynymi reprezentantami ogółu uczniów.

OPIEKUN SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

Samorząd uczniowski powinien mieć przydzielonego przez dyrektora szkoły opiekuna. Według art. 85 ust. 5 pkt 6 *Prawa oświatowego* samorząd uczniowski ma prawo wyboru nauczyciela pełniącego funkcję opiekuna. Należy więc przyjąć, że wybór nauczyciela opiekuna samorządu uczniowskiego dokonany przez samorząd będzie dla dyrektora wiążący, ale samego wyboru dokonuje dyrektor.

Przepisy nie wskazują procedury wyboru opiekuna samorządu. Może ona zostać określona w statucie szkoły lub placówki. Z brzmienia przywołanego przepisu wynika również, że opie-

kunem samorządu musi być nauczyciel. Nie może być nim więc inna osoba niezatrudniona na stanowisku nauczyciela. Trzeba także przyjąć, że opiekunem samorządu może być nauczyciel zatrudniony w danej szkole lub placówce.

KOMPETENCJE SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

Przepis art. 85 ust. 5 *Prawa oświatowego* zawiera otwarty katalog kompetencji samorządu uczniowskiego w zakresie przedstawiania radzie szkoły lub placówki, radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi szkoły wniosków i opinii we wszystkich sprawach szkoły lub placówki, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów, takich jak:

- ▶ prawo do zapoznania się z programem nauczania, z jego treścią, celem i stawianymi wymaganiami,
- ▶ prawo od jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu,
- ▶ prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań,
- ▶ prawo do redagowania i wydawania gazety szkolnej,
- ▶ prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- ▶ prawo wyboru nauczyciela pełniącego funkcję opiekuna samorządu.

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE WOLONTARIATU

Zgodnie z art. 1 pkt 12 *Prawa oświatowego* jednym z zadań systemu oświaty jest zapewnienie kształtowania u uczniów postaw prospołecznych, w tym przez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym. Stosownie do przepisu art. 109 ust. 5 *Prawa oświatowego* z udziałem wolontariuszy mogą być realizowane zajęcia rewalidacyjne dla uczniów niepełnosprawnych, zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności w celu kształtowania ich aktywności i kreatywności. Przepis art. 85 ust. 6 *Prawa oświatowego* przyznaje kompetencje samorządowi uczniowskiemu,

aby ten, w porozumieniu z dyrektorem szkoły, podejmował działania z zakresu wolontariatu. Samorząd uczniowski ma również prawo wyłonić ze swojego składu radę wolontariatu.

SKREŚLENIE UCZNIĄ Z LISTY UCZNIÓW SZKOŁY

Według art. 68 ust. 2 *Prawa oświatowego* dyrektor szkoły lub placówki może w drodze decyzji skreślić ucznia z listy uczniów w przypadkach określonych w statucie szkoły lub placówki. Skreślenie następuje na podstawie uchwały rady pedagogicznej, po zasięgnięciu opinii samorządu uczniowskiego. Nie można skreślić ucznia objętego obowiązkiem szkolnym. W uzasadnionych przypadkach uczeń taki na wniosek dyrektora szkoły może zostać przeniesiony przez kuratora oświaty do innej szkoły. Zgodnie z przywołaną regulacją w procedurze skreślenia lub przeniesienia ucznia do innej szkoły rola samorządu uczniowskiego ma charakter opiniujący.

WAŻNE!

Dyrektor szkoły ani rada pedagogiczna przy podejmowaniu uchwały w przedmiotowej sprawie nie są związani wspomnianą opinią samorządu uczniowskiego. Jednakże jej brak jest uchybieniem proceduralnym i w przypadku odwołania się ucznia lub jego rodziców / opiekunów prawnych od decyzji stanowić będzie podstawę do jej uchylecia.

Opinia samorządu uczniowskiego powinna zostać wydana w formie pisemnej. Przywołany przepis *Prawa oświatowego* nie wskazuje wprawdzie konieczności zastosowania takiej formy, jednakże ze względu na to, że procedura skreślenia ucznia z listy uczniów ma charakter postępowania administracyjnego, należy również zastosować zasadę pisemności.

MONITORING WIZYJNY W SZKOŁACH

Zgodnie z art. 108a *Prawa oświatowego* w przypadku zainstalowania monitoringu wizyjnego w szkołach i placówkach oświatowych niezbędne jest przeprowadzenie konsultacji m.in. z samorządem uczniowskim. Stosownie do przywołanego przepisu w przypadku gdy jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa uczniów i pracowników lub ochrony mienia dyrektor szkoły lub placówki, w uzgodnieniu z organem prowadzącym

Anna Krause

wicedyrektor Szkoły Podstawowej nr 27 w Gdańsku

„Samorząd uczniowski w każdej szkole powinien być bardzo ważnym organem, a współpraca z nim powinna być jednym z priorytetów dla dyrektora placówki. Opiekunem samorządu uczniowskiego powinien być nauczyciel, który zachęci uczniów do aktywnego angażowania się w życie szkoły, do podejmowania inicjatyw, do działania na gruncie szkoły i wolontariatu. Regularne spotkania dyrekcji szkoły z przedstawicielami samorządu uczniowskiego wpływają na to, że uczniowie czują się odpowiedzialni za swoją szkołę. Wspólne inicjatywy, otwartość na pomysły uczniów, organizowanie, jak w naszej szkole, budżetu uczniowskiego – uczą uczniów samorządności i decyzyjności”.